

HỘI ÁI HỮU BIÊN HOÀ

Website: <https://www.bienhoatx.com>

Email liên lạc: datlam1951@yahoo.com

Hội Ái Hữu Biên Hoà hân hạnh giới thiệu đến quý vị bài **Biên Hoà Ơi! Sao Nhớ Quá** của đồng hương **Trần Kiều Bạc**. Hội chân thành cảm tạ tác giả. Kính mời. **Trân trọng.**

BIÊN HOÀ ƠI! SAO NHỚ QUÁ!

Cái nhớ của tôi lập lại nhiều lần vào những thời điểm khác nhau. Nhớ Biên Hoà là điều có thật, hay nói cách khác là không giả dối chút nào.

Đó là những lần một mình vào siêu thị sau giờ làm việc, chiều nắng hơi nhạt, gió hơi lạnh, một mình lang thang trong chợ. Chỉ

một mình lang thang, tôi bắt gặp Biên Hoà trong tầm mắt mình, tôi sờ Biên Hoà trong tay mình, tôi ngửi được Biên Hoà qua mũi mình qua hàng trái cây có những trái bưởi vàng rất đẹp. Nhất là khi thấy những trái bưởi nhỏ nhỏ đáng quen thuộc như mình đã biết hồi năm nào còn thơ ấu. Bà Nội tôi thường bảo tôi người ta gọi đó là bưởi Ổi, chỉ to hơn trái ổi xá-ly một chút, dáng mảnh khảnh dễ thương như cô con gái mới lớn, còn e ấp, mắc cỡ, mỗi khi ai nhìn vào ngực chưa bằng trái bưởi ổi của mình. Bưởi Ổi thơm lắm, mà bưởi tôi thấy trong siêu thị bên này không thơm bằng.

Mỗi lần Tết, bà Nội tôi chưng bưởi lên bàn thờ là mùi thơm bay xa lắm, tôi ngồi học bài xa bàn thờ cũng ngửi được. Mùi thơm được giữ lâu qua đêm Rằm tháng Giêng vẫn còn nguyên và có khi còn đậm đà hơn trước Tết. Tôi phải dài dòng như thế để có ý nói rằng hương bưởi đã là một phần trong trí nhớ tôi qua nhiều năm xa quê cũ.

Đến khi về sống tại Biên Hoà tôi thường thấy loại bưởi nhỏ nhắn này. Tôi mua về để trong phòng là thấy đời như tươi thêm, và hình như học bài mau thuộc thêm. Thử hỏi, trong lòng tôi có bưởi, trái tim tôi có bưởi, thì khi nhìn thấy bưởi sao không nhớ Biên Hoà? Không nhớ mới là chuyện lạ!

Từ hồi nào không biết, tôi tự xếp nối nhớ ấy vào loại **NHỚ CÓ ĐIỀU KIỆN**, tức là mỗi khi thấy bưởi là nhớ Biên Hoà, hay có nhìn thấy bưởi tôi mới nhớ! Xin đừng đánh giá tôi hạn hẹp hay hời hợt, bởi lúc nào lòng tôi cũng đầy ắp Biên Hoà và ngập tràn hương bưởi.

Tôi tự an ủi và thấy an tâm khi nhớ lại điển xưa tích cũ: Nỗi nhớ thường đi đôi với ngoại cảnh và điều kiện. Chúng ta đã biết câu thơ đầy tình cảm qua điển tích Trung-Hoa:

***“Gió Thu một tiếng bên tai
Thuần lư sực tỉnh nhớ mùi Giang-Nam”***

Đó là chuyện ông quan Trương Hàn thời Trung Hoa cổ, người đất Giang-Nam, trấn nhậm nơi xa, đến khi gió Thu về gợi nhớ mùi rau thuần và mùi cá lư là những thức ăn hồi nhỏ, coi như đặc sản ở quê ông. Nỗi nhớ quê làm ông xao xuyến, chịu không nổi đến độ từ quan mà về quê để có dịp gặp lại và thưởng thức món đặc sản quê nhà bấy lâu xa cách. Tôi nghĩ gió Thu và mùi thức ăn đặc sản đã làm cho ông nhớ lại quê xưa như là điều kiện cần thiết vậy.

Phải nói rằng nỗi nhớ quê nhà không hình dáng, không cân đo đượ, mịt mùng sâu thẳm, mà làm lòng người nôn nao một nỗi nhớ quay quắt. Cả loài vật cũng vậy, câu “*Việt điều sào Nam Chi, Hồ Mã tê Bắc Phong*” là một thí dụ. Chuyện xưa Ngựa Hồ Chim Việt, hay Chim Việt Cảnh Nam, Ngựa Hồ Gió Bắc tưởng không xa lạ gì với mọi người, nhưng cũng nên nhắc lại: Chu Thành Vương nhận con chim của Vua nước Việt dâng lên, vẫn không khỏi ngạc nhiên khi thấy con chim trong vườn ngự vẫn chọn cành cây phương Nam mà làm tổ. Hay con ngựa của Rợ Hồ dâng cho Hán Vũ Đế, mỗi khi nghe gió bắc về thường ngoảnh mặt về phương Bắc để hí vang! Thì ra, hoàn cảnh và điều kiện làm người ta và cả loài vật đều nhớ nhà theo cách riêng cũng không lạ. Còn tôi, khi có dịp thấy trái bưởi hay tình cờ nghe mùi hương bưởi là nhớ Biên Hoà đến xao xuyến cả lòng!

Dầu nổi nhớ Biên Hoà là mịt mù, là sâu thẳm, tôi vẫn như cuốn hút vào những nơi đặc biệt có nhiều kỷ niệm hay những dấu ấn đầy tình người. Tôi muốn nhắc đến trường **Ngô Quyền** trước hết.

Đó là thời vàng son của thời mới lớn, biết suy nghĩ và nhất là biết yêu. Đó là những kỷ niệm mà cả đời không bao giờ tìm thấy được. Ở đâu đó, trong ký ức mỗi ngày càng mờ nhạt, thì hình ảnh ngôi trường xưa càng đậm nét. Tôi thấy lại thầy Hiệu Trưởng **Phạm Đức Bảo**, với chiếc Lambretta 2 màu, cùng thân hình vạm vỡ và mỗi sáng thứ Hai đầu tuần, Thầy vẫn thường cầm cái roi đi rảo quanh sân trường xem có đứa nào không mặc đúng đồng phục để chào cờ không? Nỗi lo khi gặp Thầy lúc đó bây giờ là nổi nhớ khó nói bằng lời! Lời giảng bài của thầy **Phiên** (Toán), thầy **Cát** (Toán), thầy **Lang** (Pháp văn), thầy **Chước** (Anh Văn), cô **Oanh** (Sử Địa), thầy **Bích** (Triết), thầy **Phúc** (Lý Hoá) ngày nào vẫn đầy uy lực trong tôi. Đó là những nhịp cầu đầu tiên đưa tôi vào đời mà bây giờ nhớ lại, tôi vẫn thấy cần mang ơn đến trọn đời.

Tiếng xe Lam và tiếng lao xao của đám đông nữ sinh trước giờ học, áo trắng và giày không cao gót vẫn là nỗi ám ảnh mỗi khi nhớ lại trường xưa. Tôi đã chìm trong tiếng lao xao đầy quyến rũ ấy để tìm ra một tà áo trắng để nhớ nhung và yêu mến để khi rời xa tuổi học trò, chỉ còn lại một vết sẹo thật sâu bên ngực trái. Tôi chỉ học ở Ngô Quyền năm cuối bậc Trung Học, nếu dài hơn và lâu hơn, không chừng khuôn ngực tôi, cả bên trái và bên phải chập chùng những vết sẹo không bao giờ lành lặn! Những lời Thầy Cô giảng dạy mê hoặc tôi đã đành, mà những tà áo trắng, vài tiếng guốc khua nhẹ êm và len lén đã khơi trong tôi niềm nhớ nhung khôn xiết. **Ngô Quyền ơi!** Trường vẫn còn đó,

dù đã qua bao thay đổi, nhưng tìm đâu được thời xanh tóc và thấy đâu được kỷ niệm vàng theo thời thơ ấu đã lùi xa?

Tôi sống ở Biên Hoà lâu hơn thời gian tôi đi học. Tôi đã đi đến những nơi xa và nơi gần của Biên Hoà, những ngõ ngách, những đường rộng, đường hẹp, những vườn cây trái và tiếp xúc được nhiều giới trong xã hội, nên tôi có thể nói rằng Biên Hoà là nơi đất lành mà chim cần tìm ra để đậu và người cần tìm đến để sinh sống và làm ăn. Những năm chiến tranh dai dẳng, Biên Hoà vẫn không nổ ra những trận giao tranh lớn và Biên Hoà vẫn không chịu hậu quả nặng nề do chiến cuộc gây ra.

Phải chăng đất đai, phong thổ, hay vị trí chiến lược đặc biệt cùng sự phù hộ của các Đấng Thần Linh đã cho Biên Hoà sự vững vàng như thế? Thật là khó lý giải để thuyết phục một trăm phần trăm, nhưng có một điểm mà tôi cho là có thể tác động tới mọi thứ, đó là **TÍNH CÁCH CỦA NGƯỜI BIÊN HOÀ** (viết hoa).

Phải thành thật và công bằng mà nói, người Biên Hoà rất hiền hậu và chân thật trong đời sống, sinh hoạt lẫn giao tiếp! Đó là tôi nói về cái thời xưa của Biên Hoà, còn sau này, tôi không biết. Người Biên Hoà bình dị nhưng không kém phong lưu trong đời sống! Trong đối xử với nhau, mọi người đều khoan hoà, không cự cãi quá mức. Nói năng từ tốn, không nóng vội, người Biên Hoà ăn không to miếng, ăn không nghe tiếng, không gấp lia lịa, mà nhai kỹ và không nuốt ừng ực, không húp sù sụp.

Người Biên Hoà ít khi to tiếng với hàng xóm. Đi không vội mà bước chân vững vàng và đĩnh đạc làm người Biên Hoà đầy vẻ chững chạc, tự tin hơn. Phụ nữ chỉ mỉm cười nửa miệng cũng

làm điều đúng biết bao anh hùng. Gặp chuyện vui quá, người Biên Hoà cũng không cười to tiếng, có giận hờn, người cũng không la lối om sòm.

Tôi xin kể một chuyện hồi tôi còn ở đó, cũng lớn xộn rồi. Tôi kêu một anh bán cà-rem trạc độ tuổi tôi vì định mua cà-rem. Anh ta bung thùng cà-rem tới, nhưng tôi đổi ý không mua! Tôi thấy sắc mặt anh ta hơi đổi khác, tôi hơi lo, nhưng anh vẫn nói trong hơi thở điều hoà và bằng một giọng vừa phải: “*Sao không mua “anh Hai”, cà-lem tui ngon lắm mà!*” Tôi biết ngay là người bán cà rem là dân Biên Hoà chánh hiệu, nếu không, tôi sẽ không được yên đâu!

Một chuyện khác là tôi có người quen là Cô Giáo ở Biên Hoà. Một ngày không hên, nhà Cô bị trộm viếng. Tên trộm vừa lấp ló ở chuồng gà thì bị cô bắt gặp. Cô chỉ từ tốn hỏi: “***Ăn trộm hả?***” Chỉ ba tiếng nhẹ hều như vậy mà tên trộm hoảng sợ hết hồn trong hai giây, chắc là một giây ngạc nhiên và một giây cảm động, rồi bẻ giò lái, chạy bén gót, bỏ lại trước chuồng gà một chiếc dép đứt quai! Nếu còn ở lại, có khi được Cô Giáo hỏi thêm “***Mạnh giỏi không?***” thì chắc mừng hết lớn nôi!

Người Biên Hoà như thế, hỏi sao tôi không thương không nhớ chứ?

Đã ra vùng ngoại ô Thành Phố Biên Hoà thì mới thấy rõ cái dễ thương của vùng đất dễ sống này. Tôi đã đi từ sương sớm tới tối mịt mới về nhà. Tôi đã lội cùng khắp, tất nhiên là chưa thể đi hết, và đã thấy Biên Hoà đẹp biết bao! Gần nhất là Cù Lao Phố, Cầu Gành hay xa hơn là Bửu Long, Châu Thới hoặc Tam

Hiệp, Long Thành... Đó là sương, là nắng, là màu mỡ thiên nhiên, là sức sống trào dâng, và cũng là muôn vàn khó nhọc.

Ở đâu cũng thấy nhiều mảng xanh mát rượi đến không ngờ. Những cây bưởi tàng xanh, bày những chùm hoa trắng làm xao lòng người thăm viếng. Trong những mảnh vườn gia đình con con, người ta trồng đủ loại rau hay hoa cỏ với nhiều màu sắc mà người nhìn như thấy thoả mãn con mắt hơn là nghĩ đến dạ dày!

Cây, hoa, trái là thơ, là nhạc, mà những nốt tròn trắng hay những âm giai rời trải từ xa đến gần như một dây lụa thon mềm trên vai một bậc quý phi. Mọi người đến đây và trở về đều mang theo mình một cảm xúc khó quên về một Biên Hoà màu mỡ đầy hương vị quê hương. Sự hẹp hòi không bao giờ tồn tại được ở Biên Hoà mà nơi đó có sự hào hiệp, trọng nghĩa khinh tài, không gian tham, lừa lọc.

Nhà này lúc túng cùng có thể sang láng giềng mượn lon gạo về ăn, xin bó củi về nấu, xin bó hoa về chưng hay xin bó rau muống về luộc. Chuyện nhỏ mà!

Tôi đang mơ màng về bưởi, một tác nhân làm nên “*Nỗi Nhớ Biên Hoà*” trong tôi mỗi khi vào siêu thị. Ở đâu cũng bưởi, trong vườn nhà, bên cạnh sông, ngoài ngõ, trong sân, trên xe Lam và trong chợ ...

Bưởi làm cảm xúc dâng cao, bưởi gây nỗi nhớ nhà thêm đầy, và bưởi cho tình người thêm ngọt. Tôi miên man với bưởi, tôi nhớ bà Nội tôi qua hương bưởi và tôi nhớ Việt Nam mến yêu qua hình bưởi quen thuộc quê nhà!

Nhìn lại sông Đồng-Nai, ở khúc nhớ Biên Hoà, tôi lại nghĩ đến những ngày tuổi xanh đầy mơ mộng. Tôi đã tắm nơi khúc sông này, đã bơi theo nghĩa bóng, những hình ảnh con gái xinh xinh trên bờ sông bên bồi, bên lở. Tôi đã một mình đứng lặng trên Cầu Mát để có những vần thơ vu vơ vô nghĩa mà bây giờ đọc lại thấy ngượng ngùng! Sông Đồng-Nai bao dung và luôn rộng mở tấm lòng với du khách. Tôi chưa thấy một đáng tiếc nào xảy ra nơi khúc sông tôi ở cạnh trong suốt thời gian xưa, nên tôi kết luận không vội vàng như thế. Tỉnh Biên Hoà, sông Đồng-Nai đồng nghĩa với nước trong gạo trắng, với đồng xanh bát ngát và ruộng lúa mùa vàng, là nôi Mẹ ấm lòng, là cây bưởi trắng hoa, là hương cau trầu thơm ngát!

Tôi lan man nghĩ đến sương và nắng ở Biên Hoà. Sương sớm màu khói nhang rất đẹp. Sương chiều màu đậm hơn và làm người ta yếu lòng khi ngắm lâu! Qua màn sương ấy, tôi mơ màng nghĩ đến một môi tình tuổi trẻ nồng nôi dễ tan vỡ như màn sương và cũng từ màn sương đó tôi nghiệm ra rằng những bàn tay Mẹ tảo tần qua một nắng, hai sương, không dễ gì tan trong lòng những người con hiếu đễ. Nắng từ Biên Hoà hắt ra cũng mang một sắc thái khác thường. Đứng từ bên này sông nhìn qua bên kia, chúng ta thấy con nắng (xin lập lại là con nắng, không phải con nắng) nhảy múa như reo vui cùng thiên hạ.

Nắng reo từ tà áo bà ba yêu kiều thiếu nữ, nắng riu rít theo những giọng cười của cô gái chèo đò, nắng đùa vui với hạt lúa vàng, nắng xôn xao với những gia đình nhỏ bé và sum họp một cách thân tình và dễ mến. Những giọt nắng chiều chảy xuống, đọng đưa trên những nhịp Cầu Gành là bức tranh tuyệt mỹ của

thiên nhiên mà không phải nơi nào trên Tổ Quốc ước mơ mà có được.

Tôi đã đi hơi xa về nỗi nhớ Biên Hoà? Không đâu! Tôi vẫn còn bình tĩnh để thấy quanh mình những dấu kỷ niệm không dễ phai về một nơi tôi đã sống qua! Trong chúng ta, mỗi người mang một số phận, mỗi trí óc một suy nghĩ, nhưng tôi tin lòng hoà hương thì chỉ có một, hay ít ra cũng giống nhau như là một. Tôi nhớ Biên Hoà có thể bằng chi tiết khác những đồng hương, nhưng trong tôi, và trong lòng những người đồng hương yêu quý đó chỉ có một Biên Hoà.

Bây giờ thì xa lắm rồi với vô vàn kỷ niệm cũ, chúng mình gặp nhau bây giờ chỉ là để có dịp nhắc lại thôi, chứ Biên Hoà vẫn xa và nằm ngoài tầm tay của chúng mình. Cho nên tôi vẫn hằng ao ước có một thành phố Biên Hoà thật gần gũi và luôn nằm trong tầm tay với. Làm một Biên Hoà trên không gian ảo chẳng? Nên lắm chứ! Tôi lại ao ước có một **Website về Thành Phố Biên Hoà thống nhất**, không cần ở hai nơi như Texas hay Cali hay nhiều nơi khác, bởi Biên Hoà, dù trời có lở, đất có long, thì vẫn muôn đời là một, là nơi dấu yêu cần được luôn nhắc nhớ, tôn trọng và giữ gìn. Có Website, dù là ảo nhưng mỗi lần mở ra là thấy Biên Hoà một bên với trường xưa bạn cũ, với tiếng cười nói thật vui của bạn bè, tiếng ồn ào của bến xe Lam, tiếng vọng chuông chùa ưu tư trầm vắng buổi chiều, hồi chuông ngân giáo đường buổi sớm, hay nỗi vắng im của quán cóc cà-phê lẻ loi mà không cô độc, hay tiếng ì ầm của sóng nước Đồng-Nai chảy hoà như không bao giờ cạn.

Gần nhất, tôi ao ước có lần được trở về thăm lại Biên Hoà, một mình cũng được, hay với ai đó mà tôi có cảm tình đặc biệt càng

hay! Về để nhìn lại ngôi trường xưa đã làm mình lấm lã nhưng nhớ, để thấy tình người vẫn còn, tình Thầy Trò vẫn y nguyên, để gửi lại trọn vẹn mùi hương bưởi toát ra từ những chùm hoa trắng tinh nở sớm bằng đất Biên Hoà, bằng nước Đồng-Nai, và qua sự chăm bón của những bàn tay Biên Hoà chính hiệu, không cần vay mượn hương bưởi Mỹ hay Mẽ ở nơi xa ngoài Tổ Quốc này.

*Không biết đêm nay tôi còn thao thức và trăn trở với nỗi
nhớ Biên Hoà hay không?*

Trần Kiều Bạc